
Ордін Юрій Миколайович

кандидат ветеринарних наук,
доцент кафедри акушерства і біотехнології репродукції тварин
Білоцерківський національний аграрний університет, Україна

Плахотнюк Ігор Миколайович

кандидат ветеринарних наук,
доцент кафедри акушерства і біотехнології репродукції тварин
Білоцерківський національний аграрний університет, Україна

ПРОФІЛАКТИКА СУБІНВОЛЮЦІЇ МАТКИ У КОРІВ СЕЛЕНОВМІСНИМИ ПРЕПАРАТАМИ

Вдала профілактика гострої післяродової субінволюції і атонії матки у корів за повідомлень ряду науковців [1–3] можливе лише після встановлення механізмів ушкодження гомеостазу за наведеної патології. На жаль, в даний час, в наявності є поодинокі роботи, в яких під час діагностики хвороби і проведенні курсу лікування досліджували лиш клінічні і метаболічні зрушення в організмі корів. Проведення подібних досліджень необхідне для своєчасної і ефективною метапрофілактики і обґрунтованої терапії післяродових недуг. Виходячи з наведеного, а також, у зв'язку чисельними порушеннями в організмі корів, що захворіли субінволюцією геніталій, застосування одного виду засобів є недоцільним. Як правило, використання одного методу або засобу чи препарату за даними численних літературних джерел [3–7], не забезпечує за короткий термін одужання тварини. Тому метапрофілактична і лікувальна робота має бути комплексною, направленою на стимуляцію захисних адаптивних сил організму, евакуацію з порожнини матки лохій, активацію скорочувальної функції гладеньких м'язів матки, стимуляцію регенеративних процесів у слизових оболонках.

В якості базового компоненту за комплексній терапії, згідно повідомлень деяких вчених [4, 8, 9], доцільно застосовувати патогенетичну терапію, так як головним у механізмі дії новокаїну є його антипарабіотичний ефект, у результаті якого відновлюється трофіка тканин враженого органу, підвищується опірність організму, поновляється тонус нервової системи та приходить у звичайний фізіологічний стан обмін речовин.

Пошук нових і ефективних методів та засобів терапії, за даних повідомлень ряду експериментаторів [7, 10, 11], проводиться у напрямку простоти виконання, зменшення частоти маніпуляцій та тривалості лікування.

З метою профілактики післяродових ускладнень, з подачі ряду літературних джерел [2, 6, 11], в період запуску і після отелу потрібно вводити засоби неспецифічної стимулюючої терапії, полівітаміни і мікро-біогенні елементи. Вони здійснюють активізуючий і стимулюючий вплив та різко знижують у породіль кількість післяродових ускладнень.

Отже, за даних літературних повідомлень [5, 10], тварини хворі на гостру післяродову субінволюцію геніталій потребують серйозного лікування та ретельної профілактики. З цією метою ряд вчених [6, 9, 11] рекомендують багато методів етіотропної і патогенетичної терапії, але часто, згідно численних джерел літератури [3, 5, 8, 11] перевага надається – патогенетичним методам лікування, що спрямовані на використання фізіологічних можливостей організму в боротьбі з патологічними чинниками та відновлення порушених функціонувань органів хворої самки.

Беручи за основу наведене нами у літературному огляді, метою роботи було – вивчити ефективність профілактики затримки посліду, післяродового метриту і неплідності корів препаратами селену органічного і неорганічного походження.

В процесі роботи в умовах ПСП „Україна” проведено порівняльне дослідження різних схем профілактики післяродових патологій. Для цього за принципом аналогів було сформовано 3 групи тварин: у першій дослідній групі на 20 коровах вивчали ефективність профілактичної дії – селеновмістних дріжджів Sel-Plex шляхом щоденного згодовування 5 г препарату (5 мг селену) разом з концентрованими кормами; 20 коровам другої групи, в перші 15 днів сухостою, вводили одноразово внутрішньом’язово в дозі 25 мл препарат Visel (25 мг натрію селеніту і 1250 МО вітаміну Е). У контрольній групі тваринам препарати не вводили.

У наступному реєстрували перебіг родів, післяродового періоду, статеву циклічність і заплідненість протягом 90 днів після родів.

Результати проведених досліджень наведено у таблиці 1.

Таблиця 1

**Профілактична ефективність різних препаратів селену,
введених під час сухостою**

Препарати	Тварин у групі	Перебіг родів				Перебіг післяродового періоду			
		Фізіологічний		Затримка посліду		Субінволюція матки		Метрит	
		п	%	п	%	п	%	п	%
Sel-Plex	20	12	60,0	8	40,0	9	45,0*	4	20,0*
Visel	20	10	50,0	10	50,0	10	50,0	6	30,0
Контроль	15	6	40,9	9	59,1	11	73,3	7	48,5

Примітка. *p* – відносно контрольної групи тварин: * < 0,05.

З даних наведених у табл. 1 очевидно, що за гіподинамії та порушенні обміну речовин у корів контрольної групи реєструвалися затримання посліду та метрит у – 59,1 та 48,5 % тварин відповідно. Під впливом різних методів профілактики (перша і друга дослідні групи) частота виникнення патологій родів зменшувалася на 19,1 і 9,1 %, субінволюції матки на 28,3 і 23,3 та метриту – на 28,5 і 15,5 % відповідно. У першій дослідній групі, де застосовували Сел-Плекс профілактичний ефект виявився найкращим, що ми пояснюємо дією препарату на покращення обміну речовин, попередженням оксидації організму та підвищенням резистентності тканин матки і плаценти.

Найкраща реалізація відтворної функції була у першій дослідній групі корів: за 90-денний термін спостереження після родів запліднилося 75,0 % тварин, за 35 добового терміну неплідності на тварину; інтервал від отелу до запліднення був меншим на 31 добу в порівнянні з контрольною групою тварин. У другій дослідній групі результати дослідження наближалися до отриманих даних першої групи. Показник кількості осіменінь на одне запліднення (індекс осіменіння) був найменшим у першій дослідній групі корів і склав 1,3.

Отже, у першій та другій дослідних групах корів покращання відтворної функції відбулося як за рахунок профілактики анафродизії, так і внаслідок підвищення заплідненості.

Список використаних джерел:

1. Науменко И.И. Роль эндокринного компонента в патогенезе субинволюции матки у крупного рогатого скота: Автореф. дис. ... канд. вет. наук. 16.00.07/ВНИИ незаразных болезней животных. Воронеж, 1989. 16 с.
2. Ордін Ю.М. Вивчення і корекція перебігу родів та інволюції статевих органів у корів у зв'язку з їх клініко-фізіологічним станом під час сухостою: Дис. ... канд. вет. наук: 16.00.07. Біла Церква, 1999. 155 с.
3. Яблонский В.А., Пригара В.В. Неспецифическая реактивность организма коров при отеле. *Ветеринария*. 2006. № 10. С. 59–61.
4. Кононський О.І. Біохімія тварин: Підручник. 2-ге видавн., переробл. і доповнене. К.: Вища школа, 2006. С. 280–288.
5. Нежданов А.Г. Послеродовая инволюция половых органов у коров. *Ветеринария*. 2003. № 2. С. 48–51.
6. Харута Г.Г., Краєвський А.Й. Системний аналіз показників крові за прогнозування відтворної функції корів. *Вісник аграрної науки*. 2004. № 4. С. 43–49.
7. Сидоров И.В., Костромитинов Н.А. Роль биооксидантов в обменных процессах в организме животных. *Ветеринария*. 2003. № 10. С. 42–46.
8. Куртяк Б.М., Янович В.Г. Жиророзчинні вітаміни у ветеринарній медицині і тваринництві. Львів: *Триада плюс*, 2004. 426 с.
9. Нежданов А.Г., Беляев В.И., Лысенко С.И. Селеносодержащие препараты для профилактики болезней половых органов. *Ветеринария*, 2005. № 5. С. 32 – 34.
10. Halliwell A.B., Gutteridge J. M. Free radicals in biology and medicine. 2nd ed. Clarendon: Oxford University Press, 2008. P. 2–80.
11. Ed. K. J. A. Davies, F. Ursini. The oxygen paradox. Padova: CLEUP University Press, 2011. 287 p.